

BARTIMAIOS – SLEPÝ ŽEBRÁK

Mk 10,46-52

Kontrast – Jericho a slepý žebřák

V kontextu Markova evangelia se nacházíme v situaci, kdy vše spěje k rozuzlení, k vrcholnému dramatu, kterým je Ježíšovo ukřižování a vzkříšení v Jeruzalémě. Také dnes potkáváme Pána Ježíše, jak směřuje do Jeruzaléma. Cestou prochází Jerichem. Toto město má velmi zajímavou historii. Je považováno za jedno z nejstarších měst s kontinuálním osídlením ... Archeologické výzkumy zde odhalily na 20 po sobě jdoucích osídlení, z nichž nejstarší je datováno až někdy do r. 9000 př.n.l. Sz kniha Jozue mluví o dobytí silně opevněného města Jericha lidem Izraele. Největšího rozkvětu město zažilo v době krále Heroda Velikého – toho, kterého známe z vánočního příběhu. Ten zde vystavěl řadu nádherných budov, především pak palác. V době Ježíšově tak bylo Jericho poměrně exkluzivním místem, kde bydlelo mnoho bohatých Židů.

Ježíš na své cestě přichází také do Jericha. A u jeho bran se potká s oním slepým žebřákem Bartimaie. Máme tu tedy před sebou kontrastní scénu – luxusní město – bohatí lidé a vedle toho slepý žebřák sedící u cesty. Trochu to připomíná např. žebřáky, kteří se pohybují v luxusních ulicích Prahy, nebo scénu z Wolkerovy básně „Tvář za oknem“, kde chudý muž hledí přes sklo do kavárny, kde se veselí a baví bohatí lidé. Kontrastní je i jeho jméno. Bartimaios znamená v překladu „Syn Timaiův“ - tedy dosl. Syn velmi váženého. Syn váženého sedí u cesty a žebřá.

Dvojj nouze onoho muže

Vidíme dvojj nouzi onoho muže, z nichž jedna podmiňuje druhou. Ten muž je slepý. Nemůže tedy pracovat a uživit se. Pravděpodobně také nemá, kdo by se o něj postaral. A proto činí to, co bývá údělem všech, kteří už nemají nic a nikoho, kdo by pomohl – žebřá. Je to otřesné a rád bychom, kdyby to patřilo jen do dob dávno minulých. Ale v různé období se s tím lze setkat dodnes. Řada lidí, kteří jsou dnes na ulici, žili dříve normální život. Pak přišel nějaký bankrot, dluhy, rozvod, ztráta bydlení, zklamání životem, rezignace a nakonec ulice. Nechci rozvíjet do jaké míry si za to ti lidé mohou sami. Ale děje se to. I tento muž, Bartimaios, je slepý, je bez pomoci a to jej dohání až na ulici – na to poslední útočiště těch, kdo vše ztratili.

Dalo by se říci, že být žebřákem u bohatého města Jericha bylo terno. Vždyť dodnes se žebřáci objevují předně na místech, kde je velké množství lidí, kde jsou cizinci a kde je větší šance na almužnu. Ovšem Bartimaios, který sice žebřá na „lukrativním“ místě, zřejmě jen tak tak přežívá.

Kolem jde Ježíš – Syn Davidův

Ulice byla pro tohoto muže poslední nadějj. Ale je opravdu poslední? Bartimaios náhle vnímá, že se kolem něj něco děje. Slyší hlasy a hluk velkého zástupu. Jistě se ptá, co se to děje a dozvídá se, že kolem právě prochází Ježíš a ti, kdo ho doprovázejí. On však nevidí, kde Ježíš přesně v tom davu je a tak k němu nemůže přímo přijít. Proto začne křičet. Snad se mu podaří prokřičet se až k jeho sluchu: „*Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!*“ (v. 47). V tomto jednoduchém výkřiku je obsažena všechna jeho naděje. Co nám tento výkřik o Bartimaiovi prozrazuje. Předně to, že o Ježíši už musel slyšet – že má zvláštní moc k uzdravování nemocných. Je zřejmé, že tomu také věří. Když volá, aby se nad ním smiloval, tak neprosí o almužnu, ale právě o uzdravení. Bartimaios věří Ježíši, věří v jeho moc. A ještě něco víc. Nevěří v něj pouze jako v divotvorce. Jak Ježíše oslovuje? „Synu Davidův!“ David byl nejslavnějším králem Izraele. A už v dobách SZ se vytvořila naděje, že jednou přijde od Boha král – potomek krále Davida, který přinese novou dobu, nový věk, ano Boží království. Vžilo se pro něj označení Mesiáš. A Bartimaios volá na Ježíše: „Synu Davidův“. Tedy věří, že Ježíš je ten Bohem poslaný král, Mesiáš, záchrance. Věří tak jistě na základě zpráv, které se velmi rychle o Ježíši rozšiřovaly po Galileji i Judeji. K nadějjm sz proroctví patřilo i to, že při příchodu Mesiáše budou lidé uzdravováni ze svých nemocí, slepí, chromí i jiní. A toto se kolem Ježíše děje a zprávy o tom se rychle šíří mezi lidmi. Bartimaios je mezi těmi, kdo uvěřili. Ve své slepotě tak vidí mnohem víc než náboženští vůdce – např. farizeové, kteří sice mnohé Ježíšovy činy viděli, ale většinou se postavili proti němu. Ti, kteří se považovali za „vidoucí“, za ty, kdo mají lepší poznání, za ty, kdo mohou vést druhé, méně vidící, zůstali vůči Ježíši většinou slepí. Slepý žebřák Bartimaios vidí víc než náboženská elita. Ježíš je Syn Davidův.

Už ne ulice, ale Ježíš se pro něj stává poslední nadějj. Nikdo z lidí nemůže, ale on může. „*Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!*“ Ostatní lidé mu mohli akorát ulehčit jeho neveselý úděl. Tady však jde kolem někdo, kdo může život od základů změnit! V lidských silách bylo vhodit Bartimaiovi nějakou minci. Mohli ho také politovat. Ale tady jde někdo, jehož slovo má moc uzdravit a proměnit život. Bartimaios věří Ježíši a všechnu svou víru vkládá do křiku: „*Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!*“

Víra, která překonává překážky

Setkává se však s překážkou: „*Mnozí ho napomínali, aby mlčel*“ (v. 48). Mnozí, to byli ti, kdo šli s Ježíšem. Pozoruhodná necitelnost. Oni sami chtěli být s Ježíšem, chtěli slyšet, co říká, chtěli vidět, co dělá. Ale když k němu volá tento slepý nebožák, snaží se ho umlčet. Přemýšlíme nad tím proč. Snad proto, aby nezdržoval Mistra, který je na cestě? Nebo proto, že chtěli mít Ježíše jen pro sebe? Nebo jen proto, že se s žebrákem nechtěli špinit, zahazovat, že chtěli, aby přestal otravovat, aby „odprejekl“, jak někdy my odbýváme dotěrné žebráky? Nevíme, co přesně je vedlo k tomu, aby Bartimaia umlčovali. Ale pro něj je to vážné ohrožení jeho naděje. Když se dá, Ježíš projde kolem a on navěky ztvrdne na ulici.

Vzedme se k odporu a tím hlasitěji volá: „*Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!*“ Domluvy zástupu představovaly překážku, která se stavěla do cesty Bartimaiovy víry. Není toho málo, co se staví do cesty i naší víře. A často to mohou být právě druzí lidé, kteří nás od víry odrazují – mnohdy i v dobrém úmyslu. Nabádají nás, že věřit je dnes nmoderní, že to patřilo do středověku, anebo, že si klidně můžeme věřit v Boha, vždyť každý nakonec něčemu věří, ale že to nemáme brát zas tak vážně. Smutné na našem příběhu je, že tou překážkou pro slepce byli lidé, kteří sami šli s Ježíšem. Je to možná i výzva k zamyšlení, abychom my sami, kdo v něj věříme, nebyli někdy v něčem brzdou, špatným svěděním těm, kdo by sami k Ježíši chtěli přijít. I křesťané dokáží někdy od víry více odrazovat, než k ní přitahovat – třeba když je jejich víra jen formální nebo když v ní převažuje pouze moralismus.

Bartimaios pocítil překážku ve víře. Ale nevzdal to. Nezdávejme to ani my, když nás to či ono od důvěry Ježíši zrazuje. Možná i na té naší cestě za Ježíšem bude řada překážek, posměchu a nepochopení. Nevzdávejme to!

Ježíš se zastavil

Dále v našem příběhu čteme krátkou větičku, která by při čtení mohla snadno uniknout: „*Ježíš se zastavil*“ (v. 48). Je tedy zřejmé, že uslyšel Bartimaiovo volání. A nepominul ho. Pozoruhodné na vyprávěních o Ježíši je, že ho často doprovázely zástupy, ale on si v nich všímal i jednotlivých lidí a jejich osudů. Nezajímal ho člověk jen jako masa, dav, ale především člověk jako konkrétní osoba, konkrétní životní příběh. Takto jej máme vnímat a poznávat i my. Jako křesťané vyznáváme, že v Ježíši přišel Bůh na svět v podobě člověka. To, jak Ježíš jednal ukazuje na to, jaký k nám Bůh má přístup. Je to ten, který v davu lidí vidí i mě a tebe, nás, konkrétní lidi. Můžeme si pomyslet, že naše životy Pána Boha ani nemůžou zajímat. Jsou takové obyčejné, nijak zvláštní. Co by s námi tak Pán Bůh dělal? Evangelium ale říká něco jiného. Ježíš se zastavil. Zajímal ho obyčejný člověk, prachobyčejný žebrák. I s námi se chce Ježíš setkat „tváří v tvář“. Nejsme mu lhostejní. Nejsme pro něj jen „jedním z davu“. Chce se zastavit i u nás. Stojíme o to? Pozveme ho? Ten, kdo ho pozve, nebude odmítnut. I nám chce Ježíš dát nový pohled, navrátit zrak, abychom viděli jej samotného i všechnu Boží lásku a naději, kterou nám chce ukázat.

Ať vidím – musíš mu to říct!

Ježíš se tedy zastavil a poručil, aby k němu Bartimaia přivedli. Když se tak stane, zeptá se ho: „*Co chceš abych pro tebe učinil?*“ (v. 51). Proč se ptá? Nevěděl to snad? Ne, v tom to není. Ježíš často vedl ty, kdo k němu přicházeli o pomoc, aby pověděli, co mají na srdci, aby se otevřeli, aby vypověděli, co je tíží. Je v tom povzbuzení, že Bohu můžeme povědět opravdu všechno. On stojí o náš život, zajímá ho, s čím se potýkáme, co nám dělá starosti, co vzbuzuje úzkost a nejistotu. Aby se toho mol dotknout, je zapotřebí, abychom mu to otevřeli, abychom to před ním nedrželi pod zámekem.

Hned prohlédl – slepota tělesná a duchovní

Závěr našeho příběhu uzdravení onoho slepého žebráka. A vlastně i jeho záchraně ze zoufalé situace. S Ježíšem vstoupilo do jeho života něco docela nového. Pro Ježíše, ale nemělo smysl jen fyzické uzdravení slepoty. Šlo mu i od duchovní zrak; nejen aby byli lidé uzdravováni ze svých nemocí, ale především, aby poznali nově a hlouběji Boha, Boží lásku a milosrdenství. Lidé nemusí být slepí jen fyzicky, ale mohou být i zaslepeni – mocí, penězi, slávou, sami sebou. Mohou být také oslepeni bolestí, hořkostí, zoufalstvím. Ježíš otevírá zrak i takto slepým. Pomáhá nám prohlédnout a vidět sebe, Boha i bližního v novém světle. Pomáhá vidět na čem skutečně záleží. Přijďme-li i my k Ježíši s prosbou: „Pane, ať vidím“, on jistě nepřeslechne, zastaví se i u nás a dá nám nové oči, abychom viděli jeho lásku, milost, naději, abychom viděli jej samého, jako ztělesnění Boží pomoci a blízkosti. Nedejme se ani my v tomto důvěřivém pohledu na Ježíše odradit překážkami. Vždyť on je ten, který má slovo života i pro náš život.